

ELOGI DE LA CANDIDATA

Rector Magnífic, autoritats acadèmiques, doctores i doctors, estudiants i ciutadania tota.

Avui, 9 de març de 2018, l'endemà d'una fita històrica en el combat per a la igualtat de gènere, la Universitat Rovira i Virgili té l'honor d'investir Doctora Honoris Causa a una acadèmica pionera del feminisme acadèmic.

La Dra. M.Nash és una historiadora nascuda a Irlanda (1947), formada a les universitats de Cork, Torí i Barcelona. Catedràtica d'Història Contemporània a la Universitat de Barcelona (1991-2017).

El reconeixement de les dones com a subjectes històrics va ser costós. El circuit de la història de les dones estava en un procés de construcció. Evidentment, la professora Nash, es va nodrir de la teoria feminista, dels debats internacionals sobre el gènere com a categoria històrica d'anàlisi però s'identifica ens els àmbits de la història social i cultural.

En preparar aquesta breu intervenció, coneixent com conec la Dra. Nash, vaig pensar tot d'una en el llibre de Martha C. Nussbaum. "Sin fines de lucro. Por qué la democracia necesita de las humanidades" (Madrid, Katz Editores, 2010) i també en un altre text, "Lo que hacen los mejores

professores universitaris” de Ken Bain (València, Universitat, 2006). Ja veureu perquè.

Les disciplines humanístiques eduquen en el pensament crític, indispensable per a una ciutadania democràtica resistent davant el poder de l'autoritat i les tradicions cegues. Nussbaum desmitifica la idea de que l'educació sigui principalment una eina pel creixement econòmic i sosté que aquest no suposa necessàriament una millora en la qualitat de vida.

Les humanitats contribueixen al conreu de la creativitat i atorguen sentit a les nostres vides tot posant en qüestió el paradigma orientat al creixement versus un desenvolupament humà. És el que ha aportat la professora Nash, una contribució a unes bases per a una educació que plantegi desafiaments per tal que l'intel·lecte esdevingui actiu i competent, dotat de pensament crític per a un món complex. El seu llibre “Mujeres del mundo” és una aportació decisiva a una ciutadania cosmopolita que, des de l'Acadèmia, ha arribat a públic culte en diverses llengües.

En aquest llibre, traduït i reeditat, Nash presenta un estudi innovador per la seva visió global sobre els moviments de les dones en la contemporaneïtat en la lluita per la conquesta dels seus drets i llibertats fonamentals a nivell

mundial. Explora dinàmiques tan diverses com les lluites col·lectives per la ciutadania, el sufragisme, el feminisme, el pacifisme, la reforma sexual, la resistència anticolonial, l'alliberament de les dones, la mobilització contra les dictadures polítiques, els feminismes de la transició hispànica i les propostes de les minories ètniques i de les dones en països colonitzats. Nash reeix en mostrar les dones com a agents històrics, la pluralitat de la seva lluita contra la subalternitat i la seva capacitat per a identificar estratègies de resistència i de conquesta dels seus drets.

El millor professorat, entre d'altres coses, té una influència duradora i important en la manera en que la gent pensa, actua i sent. Moltes generacions a la Universitat de Barcelona així ho acrediten: Nash els va ajudar de manera decisiva en la construcció del seu propi pensament o, dit altrament, a construir nous models mentals de la realitat en ensenyar els "fets" en un context ric en problemes, qüestions i preguntes, en crear un bon entorn d'aprenentatge.

A inicis dels anys setanta va iniciar l'assignatura sobre història de les dones. La Universitat de Barcelona era la primera institució docent a Espanya que va incorporar-la. En aquesta línia, també va crear un dels primers postgraus en coeducació i educació no sexista.

La seva fructífera activitat docent i investigadora abasta setze tesis doctorals, docència a grau i màster des de 1975 a la Universitat de Barcelona, en la condició de catedràtica d'Història Contemporània des de 1991 i fins a l'actual curs acadèmic en què esdevé catedràtica emèrita.

Les persones sàvies tenen un coneixement profund de la història de les seves disciplines, incloses les controvèrsies que s'hi han produït, tot contribuint a transformar la manera en què entenem la naturalesa del saber. I, la Dra Nash, ha sabut conduir el seu propi trajecte intel·lectual amb fascinació i hi ha gaudit en la recerca pionera sobre la Història de les dones i del gènere. Ho ha assolit en una producció intel·lectual ingent amb 259 articles i llibres i la participació en 40 congressos.

La nostra candidata a Doctora Honoris Causa per a la URV ha desenvolupat la seva recerca historiogràfica a Catalunya, per exemple sobre la Guerra Civil, amb un llibre, com tants dels seus, que traspassa les biblioteques universitàries. A "Rojas" avalua la significativa participació de les dones en la lluita antifeixista tot introduint la complexa realitat de la guerra i la revolució amb perspectiva de gènere. Es planteja l'artificialitat de la separació dels àmbits públic i privat com a esquema interpretatiu que va permetre destacar la importància decisiva del paper de les republicanes en la resistència civil

a la rereguarda en el marc de la resignificació dels espais públic i privat.

Les seves línies de recerca completen un complex esforç intel·lectual per a construir un nou paradigma interpretatiu del passat a partir de la seva condició pionera en els estudis d'història de les dones i el gènere que en una llarga carrera investigadora ha anat modulant, uns quants títols dels seus llibres ens ajudaran a caracteritzar-ne la seva vàlua, i per qüestions de brevetat només esmento els que ha escrit al segle XXI: *Mujeres del Mundo, Feminismos en la Transición, Los limites de la diferencia. Alteridad cultural y Género. Treballadores. Un segle de treball femení a Catalunya. Alteridad cultural y género en la recepción mediática de la inmigración. Feminismo y antifeminismo. Culturas politicas e identidades de género en España. Antologia del pensamiento feminista en España. Desvelando la historia. Fuentes históricas coloniales y poscoloniales en clave de género.*

Des de fa vint anys es la Directora del grup d'investigació consolidat *Multiculturalismo y Género* que focalitza la seva atenció a les representacions de l'alteritat, en la línia de la història cultural, centrant la investigació en les representacions culturals, les identitats i els imaginaris col·lectius i les construccions discursives que es manifesten a través d'una complexa aglomeració d'idees, tradicions,

discursos polítics, llenguatges, actituds mentals, símbols, ritus y mites.

Avui acompanyem la Dra Nash acadèmiques de moltes Universitats catalanes i espanyoles que hem rebut el seu mestratge com s'exemplifica en obres que ha coordinat com ara "Feminidades y Masculinidades: arquetipos y prácticas de genero" Ha impulsat estructures de recerca com ara la fundació del CIHD, Centre d'Investigació Històrica de la Dona a la UB (1982) o la Fundació de la Asociación Española de Investigación de la Historia de las Mujeres (AEIHM) (1991) i d'Arenal, *Revista de historia de las mujeres* (1994) de la qual en fou codirectora.

La Dra Nash pensa, i ahora ho ha posat en pràctica de manera continuada, que la Universitat no ha d'estar aïllada de la societat i per aquesta raó, en un esforç de transferència de coneixements i de valors, ha fet de comissaria d'exposicions, el millor instrument per socialitzar la genealogia femenina com *Dones, els camins de la llibertat* al Museu d'Història de Catalunya (2008) i altres activitats amb la Generalitat i l'Institut Català de les Dones.

Mary Nash, la principal introductora dels estudis de dones i gènere a la Universitat espanyola fou membre de la Primera Junta de la International Federation for Research in

Women's History (IFRWH) – 1990 i es activa al Consell de redacció d'una de les revistes referencials, *Historia Social*.

Entre els reconeixements a la seva persona podem esmentar el Premi Emilia Pardo Bazán (1984), la Creu de St. Jordi de la Generalitat de Catalunya (1995), la Medalla al mèrit en el treball-President Macià (2008) i el Doctorat Honoris Causa per la Universitat de Granada (2010), quan s'esqueia el centenari de la incorporació de les dones a la Universitat espanyola.

La professora Nash coneix bé la nostra Universitat, ens ha visitat en cursos d'estiu, en tribunals de tesi o en concursos es membre del consell de la col·lecció *Atenea*, sobre estudis de dones, gènere i feminismes que dirigeixo, que coedita la Universitat. Una mostra de generositat per qui ha dirigit setze tesis doctorals i ha internacionalitzat els resultats de la seva recerca amb publicacions a Stanford U. Press, Arnold Publishers, i a editorials alemanes, franceses i italianes així com a les principals revistes com ara *Women's studies*. La seva obra ha estat traduïda a les principals llengües de comunicació científica d'Europa.

Si he aconseguit mostrar que les humanitats son necessàries per a la democràcia, si ara, mitjançant l'Elogi de la Candidata hi reconeixem una acadèmica sàvia amb mèrits rellevants, la *laudatio* haurà reeixit.

Rector Magnífic, en la mesura que m'ha estat possible, he exposat la vida i l'obra de la senyora Mary J. Nash. Crec, doncs, haver dit prou perquè amb la vostra autoritat li sigui atorgat el reconeixement dels seus mèrits. Per tant, Rector Magnífic, us demano que us digneu nomenar doctora honoris causa la senyora Mary J. Mash i incorporar-la a la nostra Universitat.

Tarragona, 8 de març de 2018

Montserrat Duch Plana

Catedràtica d'Història Contemporània, URV